

5. Geschiedenis en geografie

KNM.guru

Het Land	Nederland ligt in Europa aan de Noordzee, buurlanden zijn Duitsland en België. Grootte: Iets meer dan 40.000km². Afstanden: Noord naar zuid - 300km, oost naar west - 180km.
Provincies en Steden	12 provincies: Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Gelderland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Vier grootste steden: Amsterdam (hoofdstad), Rotterdam (grootste haven, Europoort), Den Haag (regering), Utrecht (Domtoren). Randstad: Gebied met deze vier steden, druk bewoond. Veluwe: Rustig natuurgebied in Gelderland.
Veel Water	20% van Nederland is water. Rivieren: Rijn (uit Zwitserland), Maas (uit Frankrijk), IJssel (aftakking van de Rijn). Grootste meer: IJsselmeer, ontstaan door de Afsluitdijk. Waddenzee en Waddeneilanden, grootste eiland is Texel. Veel polders, Flevoland is bijna volledig polder.
Laag Land	Hoogste punt: 323m in Limburg. Veel ligt onder zeespiegel, laagste punt Rotterdam (-7m). Bescherming: Duinen en dijken langs de Noordzee en rivieren.
De Seizoenen	Lente (maart-juni): Bomen krijgen nieuwe bladeren. Zomer (juni-september): Warmste seizoen, soms boven 30 graden. Herfst (september-december): Bladeren vallen, meer regen en wind. Winter (december-maart): Soms vorst, schaatsen mogelijk, januari gemiddeld rond 5 graden.
De Mensen	Bevolking: 17 miljoen, dichtbevolkt (500 mensen per km²). Randstad: Drukste gebied, veel mensen wonen en werken hier. Migratieachtergrond: o.a. Europa, Suriname, Turkije, Marokko; ook vluchtelingen. Hoofdtal: Nederlands. In Friesland ook Fries Abortus, het homohuwelijk en euthanasie zijn wettelijk geregeld in Nederland.
De Regering	Geen president maar een koning: Willem-Alexander. Nederland is een democratie, parlement wordt elke vier jaar gekozen. Regering en parlement zitten in Den Haag. Wilhelmus = Nederlands volkslied. Nederlandse vlag = rood-wit-blauw.
Het Geloof	Ongeveer 50% van de Nederlanders heeft een geloof, voornamelijk christenen. Ongeveer 1 miljoen moslims. Ongeveer 50% heeft geen geloof.
Historie	Middeleeuwen (500–1500): Platteland, macht bij adel en kerk. Tachtigjarige Oorlog (1568–1648): Opstand tegen Spanje. In 1588 werd de Republiek uitgeroepen. In 1648 werd Nederland zelfstandig. Willem van Oranje: Leider van de opstand. Vrijheid van geloof. Oranje is de nationale kleur. 17e eeuw: Gouden Eeuw. Handel, scheepvaart en cultuur. VOC en WIC. Grachtenhuizen.

Koloniën en slavernij: Nederland had koloniën. Slavernij maakte deel uit van de geschiedenis.

1815: Nederland werd een koninkrijk en kreeg een grondwet.

1830: België werd zelfstandig.

1848: Nederland werd een democratie; koning kreeg minder macht.

Eerste Wereldoorlog (1914–1918): Nederland bleef neutraal.

Tweede Wereldoorlog (1940–1945): Duitse bezetting. Bombardement op Rotterdam.

Holocaust: Joden werden vervolgd en gedeporteerd. Anne Frank zat ondergedoken in het Achterhuis.

Nederland werd bevrijd op 5 mei 1945. 4 mei is Dodenherdenking, 5 mei is Bevrijdingsdag.

Na 1945: Wederopbouw en groei van welvaart. Invoering van de AOW.

1953: Watersnoodramp. Deltawerken werden gebouwd.

Sinds de jaren 60: Meer vrijheid, emancipatie en tolerantie.

Openbaar vervoer (OV)

Vervoersbewijs verplicht (ov-chipkaart of ticket): altijd in- en uitchecken.

Zonder vervoersbewijs of roken in OV/station → boete.

Identiteitsbewijs verplicht: altijd vanaf 14 jaar, in OV al vanaf 12 jaar.

Geen voeten op stoelen, geen harde muziek. Stiltecoupé: niet praten en niet bellen.

Geef zitplaats aan oudere mensen; eerst uitstappen, daarna instappen.